

► prestiž poraden a ztěžuje stabilizaci personálu. V situaci, kdy poradny soupeří o odborníky se zdravotnictvím nebo se školami, ale i s komerční sférou, působí takový signál demotivačně a může urychlovat odchody zkušených pracovníků ze systému a redukci zájmu u nových absolventů. Pokud stát sám veřejně relativizuje význam poradenské práce, těžko může očekávat, že poradny budou vnímány jako atraktivní a respektované pracoviště, jak tomu bývalo v letech před zářím 2016, kdy byla spuštěna současná podoba společného vzdělávání. Zároveň to může vypadat, že poradenské služby nejsou plnohodnotnou součástí vzdělávací politiky, ale jen jakýmsi doplňkem. To oslabuje důvěru v doporučení poraden jako atraktivních zaměstnavatelů. A tak to opravdu není.

Na začátku listopadu loňského roku ministerstvo školství vydalo tiskovou zprávu o memorandu uzavřeném s NPI ČR, SOFA (bývalá ČOSIV – Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání), Asociací základního školství a vaší asociací. Jaké jsou z vašeho pohledu limity memorand o spolupráci, v nichž nejsou jasně definované konkrétní závazky a sankce? Není to jen proklama-

Memorandum, jehož je naše asociace součástí, je těsně za startovní čarou. Limitem jsou zatím různá očekávání zapojených aktérů a ukazuje se, že je potřeba je podrobněji definovat. Pro někoho to může být politický signál, pro jiného příslib konkrétních kroků a jasných výstupů. Obecně limitem takto pojatých memorand je především jejich nezávaznost. Já ho vnímám jako snahu pojmenovat výchozí stav poradenství a otevřít debatu o spolupráci mezi poradnami a školami, zejména v oblasti metodické podpory. Smyslem memoranda je především vymezit základní rámec,

co mohou školy od poraden očekávat, co je metodickou podporou a co už ne. Právě v praxi se totiž ukazuje, že pojem „metodická podpora“ je vykládán velmi různě – od odborné práce se školním poradenským týmem až po běžné dotazy typu „kde to najdu ve vyhlášce“. Pokud se podaří tyto hranice alespoň rámcově popsat, vydefinovat efektivní obsahy metodické podpory, může to poradnám ulevit a odborníkům ve škole pomoci. Problém může nastat ve chvíli, kdy memorandum nebude následně podepřeno systémovými kroky. Bez změny financování a bez zohlednění reálných kapacit poraden hrozí, že se z dobře míněné spolupráce stane další povinnost „navíc“, kterou poradny nebudou schopny naplnit. Tomu bychom chtěli předejít.

Je vhodné, aby v této aktivitě figurovala nezisková organizace SOFA jako

subjekt spoluzodpovědný za současný kritizovaný stav inkluze?

Z tohoto pohledu může její výrazná role působit kontroverzně, zejména pokud má jít o revizi nebo korekci systému, který je dnes kritizován. Na druhou stranu je třeba říci, že SOFA disponuje kapacitami, které stát ani NPI zřejmě nemají. Konkrétně jde o možnost financovat mapování terénu, analytickou práci a personální zajištění některých činností, například ve spolupráci s Nadací Abakus. Rizikem může být přenášení odpovědnosti státu na neziskový sektor. Pokud klíčové systémové otázky – jako je metodická podpora škol, vymezení kompetencí nebo nastavení spolupráce s poradnami – řeší externí organizace, může to ukazovat na aktuální nedostatečnost státních institucí, které by tuto roli měly plnit samy.

Nastavování metodické podpory by mělo být primárně úkolem NPI ČR jako státní, přímo řízené organizace ministerstva školství. Metodická podpora je systémová činnost, která má dopad na celé území republiky, a proto by měla být zajišťována institucí, jež má jasný mandát, odpovědnost a kontinuitu bez ohledu na projektové cykly nebo priority jednotlivých donátorů. Výstupy z memoranda by mohly fungovat jako základní rámec spolupráce mezi školami a PPP, který je opřený o reálnou praxi. V plánu aktivit je spolupráce s expertní skupinou, ve které budou zastoupeny i další organizace a asociace působící ve vzdělávání a poradenství a s nimiž budou průběžné výstupy projednávány.

Má podle vás smysl uzavírat memorandum o spolupráci v době voleb, kdy je zřejmé, že se mění vedení ministerstva školství i prosazovaná filozofie?

Pokud jde o vyjádření vůle spolupracovat, sdílet data, koordinovat aktéry nebo udržet téma „na stole“, může být memorandum užitečné i v době změny vlády. Naše potřeby a požadavky se změnou vlády nezmění. Snažíme se, aby memorandum

Čtyři články pro úzdravu PPP (shrnutí)

1. Systém financování PPP

Nahrazení čistě výkonového modelu komplexnějším přístupem zajišťujícím stabilitu, předvidatelnost a vyváženou podporu všech pilířů poradenské činnosti.

2. Maximální kapacita na pracovníka a pracoviště

Ustanovení realistických limitů počtu klientů pro jednotlivé odborníky i poradenská pracoviště s ohledem na kvalitu poskytovaných služeb.

3. Objednací lhůta v PPP

Zavedení flexibilního systému objednávání reflektujícího aktuální personální kapacity pracovišť namísto rigidního tříměsíčního termínu.

4. Platové podmínky psychologů a speciálních pedagogů

Odstranění nerovnosti v odměňování a zavedení spravedlivého systému zo-

hledňujícího náročnost profese i situaci na pracovním trhu. Cílem těchto systémových změn je ukončit jednostranný tlak na kvantitu, posílit kvalitativní rozměr poradenských služeb a zajistit udržitelnost celého systému.

Změny směřují k posílení všech složek poradenské péče – prevence, diagnostiky i intervence – a k vytvoření podmínek pro smysluplnou odbornou práci pracovníků a skutečně efektivní podporu dětí, žáků a studentů. Dokument představuje odborný konsenzus vedení Asociace a reflektuje aktuální potřeby poradenského systému s cílem zajistit jeho dlouhodobou funkčnost a efektivitu ve prospěch všech klientů.

Plné znění Čtyř artiklů na webu ApPPP (www.apppp.cz/l/cetyri-artikuly-k-uzdrave-poradenstvi/)